

Valgprogram Arendal Senterparti 2019 – 2023

Senterpartiet setter mennesket og lokal bærekraft i sentrum. Den enkeltes rettigheter har verdi bare når de blir sett i forhold til andres rettigheter. For stor frihet for noen fører til mindre frihet for andre. Hensynet til naturgrunnlag og klima må overordnes alle kortsiktige hensyn.

Senterpartiet mener at forutsetningene for et lokalsamfunn er at innbyggerne selv kan ta initiativ og bli hørt. Slik kan alle føle personlig ansvar for sitt eget nærmiljø. Alle skal være velkommen og inkludert i kommunen vår.

Senterpartiet vil at Arendal skal være en JA-kommune som positivt ønsker å legge forholdene til rette for den enkelte innbygger og næringslivet. Oppgaver som er for krevende for den enkelte kommune kan ivaretas i samarbeid med andre kommuner eller fylkeskommunen.

NÆRMILJØ

De gode nærmiljøene skapes av oss **alle**. Vi vil arbeide for at hvert menneske føler at de har en viktig plass i vår kommune. Hvert menneske er en ressurs for helheten og Senterpartiet vil:

- Skape gode møteplasser i hele kommunen
- Bruke forsamlingshusene
- Tilrettelegge samfunnet slik at flere kan få lønnet arbeid
- Gjøre en ekstra innsats for å redusere barnefattigdom
- Øke innsatsen for å inkludere alle, f.eks. bevegelseshemmede, på all offentlig kommunikasjon
- Støtte opp om arbeidet til frivilligsentralene
- Arbeide for gode busstilbud i hele kommunen

NÆRING og SAMFERDSEL

Mange og sterke **næringer** gir et variert arbeidsliv med plass til flere. Arendal skal føre en aktiv næringspolitikk gjennom samspill med private næringsdrivende. For å lykkes med dette er vi avhengig av en god **infrastruktur** og det som ligger i **JA-kommune**. Senterpartiet vil arbeide for:

- At kommunen skal regulere ferdig næringsarealer for nye etableringer i hele kommunen
- At nasjonalpark-statusen bør utnyttes slik at det kan gi mulighet for næringsutvikling og arbeidsplasser.
- At eldre næringsarealer kan utnyttes mer effektivt
- At stedbundne næringer som fiske og jordbruk må få vekstmuligheter. Dette kan f.eks. skje gjennom lokalmatsatsing eller Reko-ringer.
- At grunneiere får tilstrekkelig erstatning til å kunne skaffe seg tilsvarende bolig eller areal når de tvinges til salg til det offentlige
- Å få statlige arbeidsplasser til kommunen
- «Blått kompetansesenter» i Flødevigen er viktig for å tiltrekke oss kompetansearbeidsplasser og skape næringsutvikling.

- Å ha likeverdig tilknytning til bredbånd i hele kommunen
- At hensynet til brukerne er sentralt ved innføring av ny teknologi
- At det skal være lett å etablere seg i Arendal
- Å styrke lokalveinettet i hele kommunen. Et eksempel kan være å sette veien til gamle Øiestad Kirke i god stand.
- At lokalveiene som har vært nyttet til anleggstrafikk i forbindelse med bygging av ny E-18 og tilførselsveier settes i god stand
- At alle deler av kommunen får god tilknytning til nye E-18. Særlig er dette viktig for havna på Eydehavn
- Å sikre bussruter på «gamle E-18» når den nye Europaveien tas i bruk
- Å ha mer fleksible kollektivtilbud, eks «ring etter bussen»
- At E-18 mot Grimstad i så stor grad som mulig må nytte dagens trasé
- Å slutføre og bygge vei til havna på Eydehavn snarest
- Å si nei til bomfinansiering av lokalveinettet
- Å knytte Grenlandsbanen til Sørlandsbanen på Brokelandsheia
- Å få mer av tungtrafikken bort fra vei og over på båt og tog
- Å ha flere el-ferger som knytter øyene til bysentrum
- En fremsynt nærings- og samferdselspolitikk som knytter land, sjø og luft sammen
- Å sikre en god veiforbindelse mellom E-18 og Gullknapp lufthavn
- Å påse at det ikke blir for dyrt å etablere seg i Arendal
- Sikre nok lærlingeplasser i bedrifter og kommunens virksomheter

HELSE og OMSORG

Senterpartiet ønsker en **helse- og omsorgstjeneste** som er basert på nærhet og kvalitet. Vi ønsker behandling der folk bor og en god spesialisttjeneste med faglig tyngde og høy kvalitet ved at vi:

- Beholder et fullverdig sykehus i Arendal
- Jobber for å få tilbake folkevalgt styring av sykehusene
- Legger til rette for at eldre og pleietrengende som ønsker det, kan bo hjemme lengst mulig
- Sørger for tilstrekkelig antall avlastnings- og sykehjems plasser
- Sikrer samboergarantien på institusjonene
- Sikrer godt innhold og livskvalitet for de som mottar velferdstjenester fra kommunen
- Gir støtte til «Inn på tunet» for demente i kommunen
- Legger til rette for at «Livsglede for Eldre» kan bli til nytte for flere grupper
- Er oppmerksom på ulempene ved stordrift
- Bygger helsehus på Saltrød, se sammenheng med nåværende sykehjem og omsorgsboliger på Saltrød. Legge til rette for noen større rom for par
- Sikre tilstrekkelig med boliger for personer med særlige behov
- Har flest mulig ansatte i 100% stillinger
- Premierer doble fagbrev i omsorgsyrkene
- Sikrer at kommunen tilbyr konkurransedyktige lønninger sammenlignet med sykehuset

- Arbeider for en mest mulig hensiktsmessig løsning i Kommunal Øyeblikkelig Hjelp
- Har en tillitsbasert arbeidsutførelse med Nei til unødvendig skjemavelde

OPPVEKST

En god **oppvekst** varer hele livet. Hjem, barnehage og skole er viktige elementer for å trygge dette. For å gi den oppvoksende slekt et godt grunnlag, mener Senterpartiet at vi må:

- Ha gode offentlige skoler som lar alle elevene få utvikle sine evner og muligheter
- Sikre kvaliteten i barnehagene. Det er en viktig del av barnas oppvekstvilkår.
- Sørge for lik åpningstid i barnehagene og skolefritidsordningen
- Beholde de nåværende barneskolene i kommunen
- Gjenåpne Løddesøl skole i stedet for å bygge ut Rykene
- Styrke skole-hjem samarbeidet ved f.eks. å lage lekegrupper ved skolestart
- Innføre skolemat i ungdomsskolen
- Styrke yrkesrådgivning på ungdomskolene
- Søke å øke lærertettheten i grunnskolen
- Sikre buss for elever med farlig skolevei
- Sikre gode busstilbud slik at ungdom kan benytte ulike aktivitetsarenaer i kommunen
- Ha gratis tilgang for barn og ungdom til svømmehaller og idrettsanlegg
- Utvikle alternative tilbud for elever som sliter i skolehverdagen
- Sikre 100-meters skogene i befolkningstette områder
- Lage lokale trivselstiltak for ungdom, f.eks. ungdomsklubber
- Legge hovedbassenget for svømmeopplæring i Arendal til Myra
- Legge til rette for at nedlagte skolebygg kan overlates til lokale lag/foreninger/kulturtiltak, f.eks en ungdomsklubb på Roligheten
- Sørge for at det er positivt å være lærer.
- Gjøre Arendalsskolen til en attraktiv arbeidsplass
- At det ved utlysning av kommunale anbud alltid blir satt krav om et tilstrekkelig antall lærlinger
- Sikre at det kommunens barnevern er i stand til å håndtere oppgavene på en forsvarlig måte

JORDBRUK og SKOGBRUK

Den lokale **landbrukspolitikken** er viktig for lokal beredskap, et åpent kulturlandskap og god matsikkerhet. Landbrukspolitikken er også vesentlig i et naturvernperspektiv for å motvirke negativ klimautvikling og bevare artsmangfold. Kommunens bønder bidrar til dette gjennom god forvaltning av matjord og skog. Kommunen er selv en betydelig skogeier og spiller derfor også en viktig rolle. Senterpartiet mener dette må sikres ved:

- At kommunen tar godt vare på kjerneområdene for jord- og skogbruk

- Å ta vare på kulturlandskapet og landbrukseiendommene i kommunen ved å sikre gode rammebetingelser for det aktive landbruket
- Å sikre en variert bruksstørrelse
- Å ha samarbeid med lokale bønder for å holde kystsonen åpen for allmennheten ved bruk av beitedyr
- At kommunen bruker ressurser til lokal matproduksjon. Dette skal sikres gjennom budsjettmidler.
- Å arbeide for forståelse av skogens betydning i klimasammenheng
- Å sikre stableplasser for tømmer langs aktuelle kommunale veier.
- At kommunen benytter gårdsbruk for brukere som behøver et variert dagtilbud
- Å se varierte driftsformer som en verdi og støtte tilleggsnæringer på landbrukseiendommer
- Å være en positiv pådriver for nye driftsformer over hele kommunen
- Å påse at driveplikten opprettholdes
- Å bidra til å øke forståelsen for at landbruket er en næring som bidrar til økt opptak av CO₂
- Å sikre god drenering

AREALBRUK

Senterpartiet vil ta vare på naturressursene, biologisk mangfold og ulike naturtyper gjennom bærekraftig bruk. Vår **arealpolitikk** er tuftet på prinsippet vern gjennom riktig bruk. Her vil vårt hovedfokus være å / at:

- Ha et sterkt jordvern for å sikre matproduksjon og matvaresikkerhet
- Sikre allmennheten adgang til skog, vann og strand
- Arbeide for estetisk godt utformede boligområder
- Sikre friområder i forbindelse med skoler – «100 meters skogen»
- Sørge for at nye boligområder vurderes i forhold til skolenes kapasitet
- Å arbeide for trygge skoleveier gjennom ulike tiltak slik som sykkelveier, bilfri sone etc.
- Tillate noe spredt boligbygging i LNF-områdene (Landbruk Natur Friluft)
- LNF-områder gir tilstrekkelig vern av og kontroll med bruken av arealene i kommunen. «Markagrenser» er derfor ikke nødvendig
- Etablere et samarbeidsforum mellom grunneiere og friluftsjøransjoner for å bedre kunnskap og gjensidig forståelse
- Få til avtaler om drift og vedlikehold av løypenettet og parkeringsplasser for å sikre allmenhetens tilgang til naturen
- Legge til rette for parkering for friluftsliv og båthavner
- Legge til rette for flere steder der båter kan settes ut og tas opp
- Sikre opplagsplasser for seilbåter

RAET NASJONALPARK og HOVESAKEN

Vår nye nasjonalpark åpner store muligheter for Arendal kommune. På utsiden av Tromøy ligger den inntil og rundt Hoveleiren og den nåværende campingplassen.

Det kommunale aksje-selskapet Hove Drift og Utvikling AS (HDU) har nå på 2000-tallet hatt som oppgave å sørge nettopp for det – drift og utvikling. Forslag om endring og aktivitet knyttet til dette har siste året ført til intens diskusjon og stort engasjement.

Senterpartiet vil at Hove fortsatt skal være et sted for rekreasjon/folkehelse og friluftsliv med fri tilgang for allmenheten. Senterpartiet støtter at kommunens folkevalgte nå har overtatt styringen av prosessen gjennom utarbeidelse av reguleringsplan for området.

Planen kan bl.a. gi rom for fortsatt camping 2-4 mnd. i sommerhalvåret, enten i nåværende område eller i selve Hoveleiren. Tilbakeføring til LNF-område og eventuell utvidelse av nasjonalparken bør vurderes. Det viktigste er at denne prosessen skjer på en demokratisk og åpen måte med god informasjon og medinnflytelse for alle.

Senterpartiet legger avgjørende vekt på at

- Hove leir og Hoveodden må ikke privatiseres.
- Allmenheten sikres fri adgang til skog, strand og sjø
- Spørsmålet om tilbakeføring til LNF-område vurderes
- Bruken blir regulert og utviklet slik at naturen ikke overbelastes. Konsekvensutredningen om «Naturens tålegrense» i området som kommer til høsten, blir viktig for å belyse dette.

KULTUR

Det lokale kulturlivet binder folk sammen på tvers av ulikheter. Sammen med **idrett** og **friluftsliv** er dette viktig for å fremme samhold i lokalsamfunnet. I Arendal vil Senterpartiet arbeide for:

- Å sikre gode rammevilkår for det frivillige arbeidet i lag og foreninger
- Å videreutvikle kulturskolen som en viktig arena for mange utøvere
- Å sikre plass i kulturhuset for lokale utøvere
- Å prioritere nytt dekke på skøytebanen
- At skytebane blir bygget i løpet av perioden, eventuelt i samarbeid med nabokommunene
- Fokus på ulike nærmiljøtiltak
- Et felles fiskekort for hele kommunen
- Å opprettholde bibliotektiltaket
- Å sikre tilstrekkelig med «grønne lunger» i hele kommunen
- Å tilrettelegge for parkeringsplasser ved populære utfartssteder
- Å oppgradere Naturparken i Barbu ved f.eks. en merket løype

LIVSSYN

Religion og livssyn er en grunnleggende dimensjon i mange menneskers liv. Kirken og andre trossamfunn er viktige institusjoner. For Senterpartiet er det viktig at vi:

- Sikrer vedlikehold og oppgradering av kirkebyggene
- Sikrer kirkene mot brann
- Sikrer arealer nok til kirkegårdene

- Oppgradere krematoriet i Arendal

MILJØ og KLIMA

Å bevare **naturen – matjord, luft, ferskvann og sjø** – er det avgjørende grunnlaget for alt liv. Det må gjøres lett å velge **bærekraftige** løsninger. Kunnskapen om disse må økes. Miljøpolitikken må sikres folkelig støtte og være forståelig og skape engasjement lokalt. For Arendal Senterparti er følgende tiltak viktige:

- Arbeidsplasser og tjenester legges nær der folk bor, slik at behovet for transport minker i det daglige
- Nok ladepunkter til el-biler
- Å ta vare på de grønne lungene som finnes i kommunens tettbygde strøk
- I utbyggingsavtaler med utbyggere av boligfelt stille krav om betydelige bidrag til grøntarealer og lekeområder for barn.
- I samarbeid med grunneierne sikre parkeringsplasser tilknyttet turveier i utfartsområder
- Forvalte kommunens skoger i en klimasammenheng
- Ha et felles fiskekort til alle vannene i kommunen
- Arbeide videre med å differensiere renovasjonsavgifter som stimulerer til søppelminimalisering, kildesortering og kompostering
- Bruke kommunens innkjøpsordning i en bærekraftig sammenheng
- Kommunen gjør lokale innkjøp der det er mulig
- Se avfall som en ressurs, og ha fokus på gjenbruk

BYSENTRUM

Sentrum i Arendal er kommunens storstue og danner en fantastisk ramme rundt store nasjonale arrangementer. Sentrum er viktig og derfor vil vi:

- Ta vare på det historiske bysentrum med handel og servicetjenester
- Stimulere til en grønn og miljømessig utvikling av det offentlige rom
- Øke antallet samt videreutvikle allerede eksisterende grønne lunger og bystranda
- Stimulere til aktivitet i de gamle butikklokalene, ved å samarbeide med gårdeiere og interesserte aktører
- Arendal By skal tilby utleieplasser for salg av mat fra lokale produsenter. Sam Eydes plass og Kanalplassen er gode arenaer.
- Arbeide for døgnåpne, offentlige toaletter
- Fjerne bilene fra de åpne byrommene
- Legge til rette for en bro over Pollen
- Oppgradere promenaden rundt Tyholmen
- Si nei til kanaler i sentrum

KOMMUNENS ØKONOMI

Kommunens økonomiske ramme setter grensene for hva vi har muligheter for å bygge og

drive. Statlige myndigheter bestemmer halvparten av dette gjennom **statsbudsjettets årlige rammetilskudd**. Flere folk i arbeid er en annen og like viktige faktor for å trygge økonomien i Arendal. Flere i arbeid gir bedre levekår og økede **skatteinntekter**. Nedbygging av **kommunens gjeld**, som er stor, er også nødvendig.

Disse grunnleggende økonomiske forholdene tar det lang tid å endre. Det krever langsiktige politiske tiltak. Det er viktig at vi arbeider for å bedre kommunens økonomiske handlefrihet.

Senterpartiet vil:

- Føre en ansvarlig økonomisk politikk i tråd med dette
- Arendal SP er i utgangspunktet mot eiendomsskatt, men ser at den er nødvendig så lenge staten sulteforer kommunene gjennom for lave rammetilskudd.
- Arendal Senterparti vil arbeide for at skatten legges om, slik at folks inntekt er grunnlaget for all skatt.
- Eiendomsskatten skal holdes så lav som økonomisk forsvarlig.
- Unngå investeringer og låneopptak som ikke er helt nødvendige.

Vi må sette tæring etter næring.